

00 3 808, Kapsel (9)

SYNOPSIS LEGVM AC ACADEMICARVM

24.
6

1769

23 C 116

TABVLA
LEGVM, STATVTORVM,
EDICTORVM
 AC
FORMVLAE IVRISIVRANDI
CIVIVM ACADEMIAE IENENSIS.

I.
SVMMA LEGVM ACADEMICARVM

QUVM nemo laudem boni ciui in academia possit tenere, nisi partes officiorum, quae per leges diuinas omnibus sunt praescripta, studiose impleat, primum singuli, qui apud nos studiis nomen dederunt, pietatem erga Deum priuatim ac publice, celebrando rite dies sacros ac festos, exercent: deinde modestiae atque integritati, quae aliis debetur, student: aequitatem in contractibus colunt, et fidem pactorum pie inuiolateque seruant: conuiciis, calumniis, uellicationibus, et iniuria omni penitus abstinent: suum cuique locum et honorem tribuunt: praecipue vero Reſtori ac Professoribus obedientiam, honorem ac gratum animum praestant; erga peregrinos uero modeste ac tranquille se gerunt: tum officiorum quoque erga se ipsos memores, litteris, propter quas discendas missi sunt in academiam, constantem diligentiam consecrant: temperate et sobrie agunt: commensationes comotationesque fugiunt: nec conuiuia sub discensum, aut alia occasione instituunt: castimoniam constantem seruant: etiam in uestitu ac cultu grauitatem quandam prae se ferunt.

II. Ut sciatur, qui et unde in academiam uenerint, quotquot in ciuitatem nostram seſcipi expetunt, intra proximum ab aduentu suo triduum, nomen apud Reſtorem singuli professorum, albo publico inscribendum: seque bona fide fundatoribus academiae fideles, reſtori dicto audientes, legibus obtemperantes fore, nisi minores annis XVIII, aut illuſtri familia orti sunt, iuranto. Qui secus fecerit, haud toleretur in oppido, conuictusque et habitaculum illi denegatur, ac si quid commiserit, eo grauius puniatur. Omnes ac singuli, inprimis uero hiſce ditionibus subiecti, nisi docuerint, aptos se studiis academicis iudicatos, non recipiantur.

III. Vtque aduenientium profectus in studiis explorari, et quae cuique doctrinae audiendae sint, iudicari queat: qui nondum alibi ritibus depositionis, quos uocant, initiati, nec aliquo gradu academico ornati sunt, more maiorum, antequam in numerum ciuium studioſorum recipiantur, hoc ritu initiuntur, et a Professorum vno pluribus in eorum studia profectusque inquiratur. Qui uero iam initiatos se ferunt, idoneo id testimonio confirmant. Id ni fecerint, in concilio senatus causam dicere iubeantur.

IV. Recens academiam ingressi, ad grauiora, siue theologiae, siue iurisprudentiae, medicaeque artis studia, illotis manibus non ruunt; sed prius consilia Professorum philosophiae, qui profectus explorant, secuti, philosophiae, linguis, historiae aliisque litteris humanioribus, diligentem operam nauant, ac praecipue Professorum scholas, publicas inprimis, frequentant.

V. Nemo uestes mutando aliam personam induat, nec interdiu cubiculari tunica uestitus prodeat in publicum: qui secus fecerit, grauiori poena, etiam si res ita ferat, proſcriptionis academiae adſcietur.

VI. Nemo veteranorum a iunioribus, vilo praetextu, comotationes, conuiuia, pecuniam, seruitia, aut quidquam aliud exigito: nec verberibus, uerbis, aliaue ratione eos exagitato. Neque nouitii horum aliquid admittant; aut alio, quam honesto, et qui veteranis in usu est, uestitu utantur, neque vlla ratione penalissimum, quem uocant, foueant subeantque. Delinquentes, nullo habito personarum discrimine, tanto grauius coerceruntur, quanto cum grauiore aliorum iniuria coniunctae fuerint istae agitationes. Qui hoc genus delicti vilo modo iuerit, insperet, probauerit; is itidem, pro ratione delicti, merita poena adſcietur.

VII. Omnes tumultuum occasiones vitant, nec cuiusquam aedes oppugnant; aut vim iis inferunt: nec in plateis, aut alibi turbas excitant. Qui aliquid horum fecerit, pro delicti modo poena graui adſcietur.

VIII. Clamores quoque et boatus illi barbarici, tam domi, quam in plateis et suburbiiis, diurnae item nocturnaeque discursationes, nec non uociferationes intempestiuae, quibus felicem amicis noctem grassatores precantur, penitus prohibitae sunt. Cantica bacchae, et fescennina, aliaque comotationibus adcommodata carmina neque in menseis, neque locis in publicis concinere cuiquam liceat. In delinquentes carcere, aut ubi enormius peccauerint, saepius deprehensi fuerint, relegatione animaduertetur.

IX. Bombardas, aut sclopetas gestare, solis peregre profecturis; eadem uero intra oppidum, aut in suburbio displodere, nemini profus fas est. Gestantibus ea alimentum, mulctaque, aut poena carceris, displodentibus relegatio irrogabitur. Quisque praeterea si, ex incuria, aut fraude mala nocuerit rebus, vel animalibus cuiusquam, pariterque, si quis canes aluerit noxios, et hi uel homini, uel alterius animali damnum dederint, de sarcendo isto aequae ac poena tenebitur.

X. Ferarum autumque uenatione et captura penitus abstineatur, quippe facinore, principum ac magistratum iura, illaque insignia profus, temerante: nemo quoque agros, hortos, vineasque depouletur, nec olera quisquam, fructus, uvas rapiat; sed iis penitus abstineat: qui id fecerit, seure punietur, ad damnum insuper, quod dederit, resarciendum adigendum.

XI. In suburbiiis neque mensea, neque mensa conuictusue certus atque ordinarius conductantur; multo minus cuiquam fas est, habitare in secessibus hortorum; lumina autem semper gestentur caute, nec maiora acedibus, nisi extincta, inferantur atque allidantur.

XII. Nemo in Sala flumine lauet, naterue: qui haud paruerit, praeter vitae periculum etiam magistratus animaduersionem incurret.

XIII. Atque haec omnia non modo ipsi, qui a studiorum cultu nomen sibi inuenerunt, ne faciunt; sed nec famulis suis permittunt.

XIV. Frequens discedentium ex hac academia comitatus, ut periculi damni que plenus, penitus intermittit: tantum abeat, ut fas nostris esse debeat, tubarum clangore angere pompam, et, ad spectaculum turba conuocata, procedere per forum, vrbisque itinera. Qui comites se praebent, carcere, grauiori vero abeunt, et qui praeterea agmen ducunt clauduntur, poena coercerentur.

XV. Nihil typis excudatur, nisi a Decano facultatis, aut Professore, cui censendi cuiusque scripti potestas est, visum ante, probatum et permittum fuerit.

II.

SVMMA EDICTORVM SERENISSIMORVM PRINCIPVM ET DECRETORVM SENATVS ACADEMICI.

I.

NULLVS ciuium nostrorum, speciatim ob qualemcumque tantum offensionem, leuissimasque ob causas, saepe ludicras, posthabitis tot admonitionibus et animaduersionibus nostris lenioribus abusus, in posterum manum conferat cum altero: qui fecus fecerit, seu ipse prouocauerit ad certamen, seu fuerit prouocatus, a nostrorum societate publica statim arcebitur relegatione, aut alia, non minus graui, poena adficiatur.

Lege interdictum academicum editum d. xxvii. Mart. a. o. r. m. dcccxxxx.

II. Omnes turbas academicas, earumque occasiones, vitantur. Nec quisquam, ubi seditio facta fuerit, ad istam alendam concurrere, milites, eosque, qui ad audaciam seditiosorum hominum coercendam sunt constituti, laedere, ludicio sermone infectari, aut alia ratione, quo minus sua obire possint munia, impedire debet, ne, si fecus fecerit, in carcerem deducatur, debita poena adfigendus: quam in rem exstat.

Tabula serenissimi Principis aduersus concussiones et turbas academicas publicata d. vi. Nou. m. dcccxi.

III. Nec quisquam ciuium nostrorum inducat animum, in campis, aut siluis aues ac feras scopis, vel canibus persequi; ne, ubi contra fecerit, ex edicto ducali a nemore et venatoriae rei praefectis seruiliter excipiat, et, si necessitas exigat, globis ignis petatur, etiam in custodiam traditus grauiori adficiatur poena:

Lege interdictum serenissimi Ducis Silesiacensis contra venationes ciuium, quod programme m. dcccxi. publicatum fuit.

IV. *Nationalissimum*, academiae pestem, conuentus, quos *nationales* vocant, senioris et subsenioris titulum, vel aliud quoduis, inter vnus patriae et prouinciae ciues, obsequii, administrationis, gubernationis aut procurationis genus et quicquid cum isto coniunctum est, omnes ciues ex animo exsecratur, legibus, a seniore, subseniore aut alio tali facto et illegitimo ciuium praefide laes, obsequium haud praestent, nec quidquam meditentur, agantue vel patiantur, quod hanc pestem fouere possit ac fuscitare. Qui fecus fecerint, his grauissimi exsilii poena a serenissimis nutritoribus est constituta.

Huc spectant binae tabulae germanicae, altera a serenissimis academiae conferuatoribus d. xxvii. Ian. m. dcccxxvii. altera d. xx. Maii m. dcccxxv. contra nationalissimum publicatae.

V. Omnis confociatio, siue *ordinis*, siue aliud quoduis sodalitati nomen gerat, ex serenissimorum academiae huius conferuatorum voluntate criminis loco numeroque habetur, addita contra eos, qui tales ordines et sodalitates fouerint, inque easdem recipi se vel hic vel alibi, passi fuerint, grauissima exsilii academici poena; quae simul et in eos decreta est, qui ordinis quodam signo, qualcunquē sit, ab aliis se distinguunt, aut quiduis ad pestiferum eiusmodi confociationis genus tuendum conferuandumque conferunt.

Huc referenda est lex serenissimorum academiae conferuatorum, germanica lingua d. xlii. Febr. m. dcccxxvii. ad vltimae curiae nostrae promulgata.

VI. Abstineant ciues nostri non modo a leporum ac ferarum occisione: sed etiam quocunquē scoporum machinarumque bellicarum, festis praecipue ac vindemiarum temporibus, vsu ac gestatione in ipso oppido atque suburbii; in vineis vero etiam ab usum pulueris accensum deuenit: cuius interdicti contentoribus animaduersiones seuerissimae atque a nullo delinquentium euitandae statutae sunt.

Lege interdictum contra huiusmodi turbas in urbe et vicis, sacris praesertim temporibus, factas, editum d. xxi. Oct. m. dcccxi.

VII. Quicumque siue in vrbis nostrae itineribus; siue in suis aliorumque conclauibus; siue in popinis; aut vicis; siue in locis atque temporibus sacris turbulentis, aut impii aliquid, siue clamando siue cantando; siue ollas proiciendo; siue aliis modis se haud decenter gerendo admiserint, eo, quo par est, rigore coercerentur, carceris, relegationis atque existimationis suae periculum sua vti que culpa in posterum adituri:

Vide programma academicum contra tumultus nocturnos, editum d. xlii. Septembr. m. dcccxi. et interdictum aduersus profanos in templis pariter, sacrorum solemnium turbatores claustrales insuper et cantores molles.

VIII. Abusus et vitis quicumque verbi per se haud noxii vtiat! quatenus is cum vocatione ac turba coniungitur, penitus ac in vnuersum est prohibitus: et hospitibus quidem, choroque tumultuantis praecinentibus, vel ante ceteros se prostituentibus relegationis publicae; reliquis vero carceris, aut multae grauissimae poena decreta est. Nec dissimilem posthaec animaduersionem incurrent, qui vel cornu venatico; vel tubo illo stentoreo, quem acusticum vocant; vel tubae, aut lyrae etiam cannu immodico; vel dieictis atque exoneratis vtensibus, complexisque manibus; vel quibuscumque aliis modis tranquillitatem nocturnam, immo quoque diurnam turbauerint:

Hanc in rem exstat programma academicum contra abusum vocalium vtiat d. xlii. Septembr. m. dcccxi.

IX. Qui aliorum nuptiis et conuiuiis ad suam lasciuam et audaciam abutuntur; seque in aedes ipsorum et conclauia ingerunt, patinasque et pocula impudenter exhauriunt; quin et choreis et lulis conuiuarum cum rixis plerumque et contentionibus sese immittent, a poenis haud immunes ac liberi erunt:

Vide interdictum senatus contra nuptiarum conuiuiorumque turbationes d. xxvi. April. m. dcccxlii.

X. Seuerâ quoque poena illis decreta est, qui profano animo, terminata vix concione, et seruatoris sanctissimi dapibus in ara adhuc diuina administratis, in media templi area rectis plerumque capitibus atque gestibus indecoris discurrunt; aut auditores suis deambulationibus ac sermonibus turbant; aut in aedibus sacris disbellia, exclusis possessoribus, sibi vindicant:

Legi interdicitur academicum aduersus sacrorum solemnium turbatores ac profanos in templi spatiores, d. vi. Mart. MDCCCVIII.
XI. Quitemeraria militum prouocatione et vexatione suam aliorumque innocentium simul salutem in discrimen adducere, lapides gladiis ferire, ardentis faces iaculari; aut alia quacunq; ratione tranquillitatem et securitatem publicam laedere sustinent, societate nostra academica indigni iudicabuntur:

Existat haec in rem interdicitur academicum publicatum, d. vi. Nou. MDCCXVIII.

XII. In locandis et conducendis conclauibus ab vtraque parte iustum atque aequum obseruandum est, siue quis huiusmodi contractum suscipere; siue mutare velit, ne alteri damnus quoddam inferatur. In his vitae partibus quid speciatim sit praestandum, monstrat

Tabula germanica senatus de locacione et condicione conclauium et lectorum, cetera, publicata d. xx. Mart. MDCCXX.

XIII. Qui tantam animi leuitatem ostendunt, vt in ludo res suas pecuniasue coeco fortunae caesui committant, in hos grauius animaduertetur.

Quo spectat lex, senatus academici, lata d. k. Octob. MDCCXXVIII.

XIII. Sancta porro lex est, qua cautum fuit, vne aduena litterari, qui ad hanc bonarum artium mercaturam confluunt, vix dum ad vrbeam aut eius viciniam delati, a ciuibz nostris, siue eiusdem in illis patriae sint, siue minus, excipiantur, eorum vehicula comitum et sectatorum caterua cingantur nouique mularum alumni simulatis veteranorum amicitiae officiis decipiantur.

Lex ista statuta est, d. v. Aprilis MDCC.

XV. Qui equo per vrbeam vehantur, sedate et sine vilo strepitu hoc faciant, caueantque, ne aerem sciticos verberent harumque crepitu forum, vicos et plateas vrbs agafonum more compleant.

Hae pertinet lex senatus academici, d. xxii. Nouemb. MDCCXXXII.

XVI. Nequevero non ab omni togarum cubicularium vsu ciues nostri interdiu, dum in publicum prodeunt, debent abstinere. Caueant quoque sibi ab indecoro illo herbae Nicotianae ex fistulis et tubulis vsu, si in publico, in procerum aliorumque spectatissimorum virorum conspectu, versantur.

Contra hos poena statuta est edificio senatus academici memorato, d. xxii. Nouemb. MDCCXXXII.

XVII. Ne debita denique laborum suorum mercede defraudentur academiae huius doctores omnesque ii, qui iuuentutem bonis, honestis et liberalibus artibus instituant, voluerunt serenissimi Saxoniae duces, clementissimi conseruatores huius academiae, vt auditores id, quod docentibus debent, statuto tempore soluant, neque ingratae mentis maculam iniuri sibi patiantur.

Quae eam in rem sancta sunt comprehenduntur serenissimorum Saxoniae Ernestinae stirpis ducum legibus, d. xxxi. Maii, MDCCXXVIII, promulgata.

XVIII. Pecunias ciuium, antequam illi, cuius sunt tradantur, is, ad quem missae sunt, profiteri debet apud rectorem; qui secus fecerit, debitam poenam luet et obligatus tenebitur ad damnum restituendum quod passi sunt creditores, ab altero fraudati.

Secundum legem d. xx. April. MDCCXXVIII, publicatam.

III.

FORMVLA IVRISVRANDI, QVO IN CIVVM NVMERVM RECIPENDI FIDEM SVAM OBSTRINGVNT.

EGO N. N. IVRO

Primum, me Fundatoribus huius academiae, Serenissimis Principibus, Ducibus Saxoniae, neque ipsum, neque per alium viloue modo detrimentum allaturum.

Tam, in regenda disciplina me obtemperaturum huius academiae legibus ac statutis, inprimis Serenissimorum eiusdem Nutrirorum edictis de anno MDCCXVII. in duella sanctis; reuerentiam quoque habiturum debitam Reçtori magnifico et Professoribus.

Tertio, me adhibiturum diligentiam in dicendo dignam persona academica, et scholas mihi necessarias auditorum sedulo.

Quarto, iniuriam mihi factam consulto nec ipsum, nec per alium me vindicaturum; sed super illa imploraturum auxilium Reçtoris.

Quinto, me non solum nationalismum, seuerissime prohibitum, sed etiam omne sodaliti genis, siue ordinis habeat nomen, siue aliud quidpiam tale, ex animo exsecraturum, nil ad vtramque hanc pestem fouendam collaturum, me nunquam cum eiusmodi siue nationis siue ordinis cuiusvis sodalitatibus, quandiū in hac academia vixero, nec hic neque alibi confociaturum et coniuncturum, senioris aut subsenioris loco neminem, quisquis sit, aut quocunq; is titulo ac nomine vtatur, habiturum, nullum ipsi obsequium praestitutum, me ipsum nunquam vel vllum inter meos et alios ciues praesidii, aut imperii, aut gubernationis genus suscepturum, sed potius leges serenissimorum nutritorum, contra nationalismum an. MDCCXXIV. et MDCCXXV. contra ordinem sodalitates MDCCXXVII. latis, sanctissimi seruatorum.

Denique, si quid delinquerem; aut aliquid haberem controuersiae cum alio, me acquieturum in sententia, quam Reçtor academiae dixerit, quae praeterea causam cognoscunt. **ITA ME DEVS ADIVVET!**

Praestito iuramento anno 1769 d. XVIII. 8to fidem atque obsequium promisit, inque numerum studiosorum Ienensium receptus est,

Christianus Fredericus Ernestus Warneck.
Wernigerodanus.

Dr. Ern. Salosa. Baldinger
H. Acad. Reitan

ULB Halle
002 848 66X

3

1078

SVVVA LEOVM ACADEMIAE

1769

22
6

23 C 116

TABVLA LEGVM, STATVTORVM, EDICTORVM

A C

MVLAE IVRISIVRANDI
VIVM ACADEMIAE IENENSIS.

